

Nacionalna strategija za osobe sa invaliditetom u Republici Srbiji

- Bavi se suzbijanjem uzroka, a ne samo posledica invalidnosti i definisana je kao deo strategije društvenog razvoja, čiji je cilj izgradnja uspešnog i pravednog društva u kome će vladati solidarnost i jednakost mogućnosti

Nacionalna strategija za osobe sa invaliditetom u Srbiji

- Invaliditet u Srbiji
- Koliko je osoba sa invaliditetom u Srbiji
- Analiza potreba i zakonskih prava osoba sa invaliditetom
- Definicija invalidnosti

Osnovni strateški pravci

- Tranzicioni i reformski okvir
- Međunarodne integracije Srbije
- Makroekonomski okvir i faktori održivog privrednog rasta

Makroekonomski okvir i faktori održivog privrednog rasta

- Ostvarljiv rast BDP-a
- Unutrašnja makroekonomska ravnoteža
- Održivost spoljnoekonomske ravnoteže
- Ulaganja u infrastrukturu,
- Strane direktne investicije
- Povećanje izvoza

Zapošljavanje

- Povećane mogućnosti zapošljavanja, stvaranje efikasnog i fleksibilnog tržišta rada
- Cilj:
Sprovesti globalnu procenu zakonodavstva u oblasti zapošljavanja i socijalne zaštite kako bi se identifikovala prioriteta područja delovanja i jasno definisao akcioni plan zakonodavnih i administrativnih mera
- Analiza situacije:
Nizak nivo zaposlenosti i visoka stopa nezaposlenosti. Nezaposlenost osoba sa invaliditetom u ukupnoj populaciji dvostruko je viša u odnosu na prosek populacije
- Mere/strategije/aktivnosti:
Podsticaji privatnom sektoru za stvaranje novih mogućnosti zapošljavanja, aktivne mere zapošljavanja, kvotni sistem, subvencionisanje dela troškova rada, stvaranje Centra za profesionalnu rehabilitaciju...
- Zakonodavstvo: Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom

Efikasnija socijalna zaštita osoba sa invaliditetom u Srbiji

- **Cilj:**
Proširenje pomoći kroz veće iznose transfera u skladu sa podacima dobijenim u kvalitativnoj analizi baze podataka, proširenje mreže socijalne sigurnosti
- **Analiza situacije:**
Nedovoljno razvijene alternative institucionalnoj zaštiti
- **Mere/strategije/aktivnosti:**
Primena jedinstvenog dohodovnog cenzusa kao kriterijuma za ostvarivanje prava na socijalnu pomoć.
Dalje unapređenje zaštite osoba sa invaliditetom, reforma socijalnih usluga, integrisani reformski projekti, alternativni oblici socijalne zaštite, unapređenje kvaliteta smeštaja usluga, razvoj kućne nege i pomoći, transformacija i proširenje mreže smeštajnih ustanova, dnevni centri, dnevni rehabilitacioni centri, reforma penzionog sistema, održivost lokalnih projekata, socijalna davanja
- **Zakonodavstvo:**
Zakon o PIO, Zakon o socijalnoj zaštiti, Zakon o zaštiti i obezbeđenju socijalne sigurnosti građana, Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom, Zakon o porodici...

Zdravstvo

- Cilj:
Unapređenje zdravlja osoba sa invaliditetom i njihovih porodica
- Analiza situacije:
Pogoršanje zdravstvenog statusa stanovništva u protekloj deceniji
- Mere/strategije/aktivnosti:
Poboljšanje kvaliteta usluga u zdravstvu za osobe sa invaliditetom; Razvijanje specifičnih zdravstvenih programa, jednaka pristupačnost zdravstvenim uslugama, preventivna i primarna zdravstvena zaštita, povezivanje ustanova zdravstvene zaštite sa ustanovama socijalne zaštite i obrazovno-vaspitnim institucijama, osnivanje savetovališta i patronažne službe, pristupačnost, rehabilitacioni centri i banjska lečilišta
- Zakonodavstvo:
- Zakon o lekovima i medicinskim sredstvima, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Pravilnici....

Obrazovanje

- **Cilj:**
Ostvarenje univerzalnog osnovnog obrazovanja
- **Analiza situacije:**
Relativno ograničeno učešće dece sa invaliditetom u predškolskom obrazovanju, redovnom osnovnoškolskom, srednješkolskom i visokoškolskom obrazovanju, kao i obrazovanju odraslih
- **Mere/strategije/aktivnosti:**
Reforma predškolskog vaspitanja, efikasnije i masovnije uključivanje dece sa invaliditetom u sistem obrazovanja inkluzivnog karaktera u osnovne škole, srednje škole i fakulteta, alternativni oblici obrazovanja, obrazovanje odraslih, podizanje radne kvalifikacije nezaposlenih
- **Zakonodavstvo:**
Zakon o Osnovnoj školi, Zakon o srednjoj školi, Zakon o visokoj školi, Zakon o sportu...

Pristupačnost sredine

- Nedostupnost i neprilagođeno okruženje
- Arhitektonske barijere
- Javni gradski prevoz
- Trgovine
- Ostale javne službe
- Kulturne institucije
- Radna mesta
- Stanovi
- Službe podrške

Posledica ovakve situacije je blokada u razvoju potreba. Niski prihodi u porodici, nedostupnost servisa, usluga i javnih i kulturnih dobara, uz česte neprijatne doživljaje u socijalnom okruženju, utiču nepovoljno na nivo aspiracija osoba sa invaliditetom. Rezultat ovde navedenog jesu usamljenost, izolovanost i veoma niska participacija u društvenom životu.

Politika za stvaranje jednakih mogućnosti za OSI

- Dostojanstvo
- Participacija
- Nediskriminacija
- Pravo na kompenzaciju
- Obezbeđivanje institucionalnih mehanizama

Načela nacionalne strategije

- Dostojanstvo, donošenje odluka o sopstvenom životu, samostalnost
- Nediskriminacija
- Puno učešće osoba sa invaliditetom kao ravnopravnih građana u svim sferama društvenog života
- Poštovanje i prihvatanje invalidnosti kao aspekta ljudske raznovrsnosti
- Jednake mogućnosti za osobe sa invaliditetom
- Promocija pozitivnog odnosa prema OSI
- Prikupljanje podataka i statistika
- Jednakost i nediskriminacija
- Jednako priznanje pred zakonom
- Sloboda i sigurnost
- Sloboda od torture, surovog, nehumanog i degradirajućeg postupanja
- Sloboda od nasilja i zloupotreba
- Sloboda izražavanja i pristup informacijama
- Pravo na zdravlje i rehabilitaciju
- Pravo na rad
- Socijalna sigurnost i adekvatan standard življenja
- Učešće u kulturnom životu, rekreaciji, odmoru i sportu

Standardna pravila UN za izjednačavanje mogućnosti

- Inicijativa male grupe država i organizacija osoba sa invaliditetom
- Generalna skupština UN usvojila Standardna pravila 1993
- Nije pravno obavezujuća, moralna i politička obaveza za potpisnice- može postati običajno pravo ako je primenjuje dovoljan broj država
- Smernice za sprovođenje politike
- Dobrovoljan, ad hoc nadzor nad primenom, podnošenje izveštaja Komisiji za socijalni razvoj, Specijalni izvestilac za nadzor nad primenom Pravila

Konvencija UN-a

Konvencija o zaštiti i promovisanju prava i dostojanstva osoba sa invaliditetom će osigurati:

- **PUNO**
- **EFIKASNO**
- **RAVNOPRAVNO**

Uživanje svih prava i osnovnih sloboda.

Sektor za zaštitu osoba sa invaliditetom

- Izrada nacionalne strategije poverena je:

Osobama sa invaliditetom i renomiranim stručnjacima koji su svoj radni vek posvetili problematici navedenoj u ovom predlogu, a sektor je taj koji će vršiti koordinaciju i uobličavanje dokumenta, a nakon usvajanja i pratiti njegovo sprovođenje.

